

Za naše mlade bralce

Dragi mladi bralci!

Nje dugo od tega kar sem hodú po naših vaseh an se poguoriu z dostimi otroki. Uprašu sem jih, če se jim dopadejo pravce, ki so pisane na »Matajurju«. Povjedali so, de jih radi berejo, samuo, de jih je premalo. No ja, sem vas pa uslišu an donás sem vam jih napisu kar ejele stran. Ce buosta brumni an jih buoste radi bral, bom skarbú, de bo od sadá napri nimar kej ljepega za vas. Kar buoste prebral žornal, dejte ga tud drugim naj ga preberejo. Ce kaduo od vas pozná kajšno ljepo domačo pravco mi jo lahko pošje po pošti, de jo bom sturou napisat za use naše mlade bralce.

Vas prou lepuo pozdravlja vaš »Matajur«.

Lé jo, lé jo ...

(Rezijanske narodne popevke)

Lé jo, lé jo, kje na je: túp te zeléne muzulé; am bira travo ni kozé an kozličam rožicé ánu jánjatam oróhole; ánu mié om bira jábalke tána ni víiki jabitno.

Predi, predi ...

Prédi, prédi, préstica! Frúnči, frúnči uretenó ánu naredi dótu moj hčeré ka na je ura, k' na se žené.

Huda mačeha an brumna Marica

Huda žená je poročila 'dnegá ubogega možá, ki je imeu čičico Marico. Potle so imjel še 'dno hčer, ki jo je sevjede mačeha buj rada imjela. Marico pa, ki je brumna an ljepa čéčica, je ne muore

ku snjeh. Kar je use oprano, bjela parjateljca gre proč. Kar mačeha vídi bjelo vouno, se čuduje an jezí, zak' njema nobednega uzroka (motiva), de bi preganjala Marico.

Potlé pride huda zima an mraz. Huda mačeha še nimar misli, kakuo bi spudila od hiše Marico. Saadá ji ukuaže: »Uzami košič an pojdi u goró, tam mi naberi zdrjelih jagod za novo ljeto! Če mi jih ne boš parneslá, je buojsz zate, de ostaneš na gori!« Seruotica milo joka, prosí an guori: »Kakuo naj saadá u tej ostri zimi usajam zdrjele jagode?« Nič ni pomagu jok, uzeti je muorla košič an jeti od hiše u jagode.

Kar hódi usá razjokana po gori, jo sreča dvanajst inaku, ki jih lepuo pozarávi. Oni jo uprašajo: »Kam greš, ljuba mala, takuo razjokana po telem snegu?«

Ona jim use lepuo povje kakuo djela z njo mačeha.

Inaki ji rečejo: »Mi ti čemo pomagat, če nam znaš povjedat, katjeri mjesec je narbuojsi tu ljete.

Marica reče potlé: »Usi so dobri, a mjesec marec je narbuojsi, ker nam parnaša največ upanja.«

Kar hódi usá razjokana po gori, jo sreča dvanajst inaku ...

Maček an kokoš

Enkrat sta živjela maček an kokoš skupe na seniku. Prou srečna an kontenta sta bla.

En dan je na senik parsakala miška. Maček jo je sóbit vidu an se zagnú u njo.

Kokoš je prestrašeno zakokodekala an gledala, kaj se bo godilo. Maček je biu na uso muoč superbo, de je ujeu miško. Malo časa se je igrú z njo, potlé ji je zaviju vrat an jo pohrustu.

Stopu je pred kokoš an je jau: »Ali znaš ti loviti miši?«

»Ne, tega pa ne znam,« je odgovorila kokoš.

Cez nekaj časa pa je kokoš znesla jajce. Obarnila se je h mačku an ga prosila:

»S'čú, muc, ali znaš ti jajca znesti?« »Ne, tega ne znam,« je muoru priznati maček.

»Potlé sem jest usegljeh buj modra an buj koristna od tebe! Ti znaš loviti miši, a jih potlé sam poješ. Jest pa nesem jajca, ki jih ljudje jedo. Ti ridiš samega sebe, jest pa dajem jajca mojemu gospodarju an ga ridim.

Maček je na iste besjede moučú. Muorau je na tíhem priznati, de ima kokoš prou.

Lesica an petelin

Lesica ne zahrabila petelina. Tiščala ne ga u zobe an teklá, za z njem nasititi nje te male.

Na hči tu uási, kar ne zahledala lesico, ne zahóknila:

»Lesica na nesé petelina! Lesica na nesé petelina!«

Táboto e petelin džau lesici:

»Kako te moreš, lesica, tuole potarpjeti? Ti bi muorla rejči: Kuo to tebé importá, če lesica na nosi petelina?«

Lesica ne žej sama nje ba dosti kontenta. Ne se obarnila an ne zalajala za hčerjo: »Kuo to tebé interesá, če lesica na nesé petelina!«

Petelin o nje več čakou. Skočú e iz lesičjih ust, spoletóu ma no úsoo an e potém od kontenteče začeu kikirikati an se ji zbelejáti.

Zec an rič

Zec e srjétou riča an ga saludóu:

»Eh bratřič, kako ardo an dlakovo obljeko t' maš!«

»T' jušto praviš,« e ušičano džau rič. Ma me ihle no me varjejo pred zobini od pecá anu od uouka. A to tebé varje pred njemi še tuoja mehna peliča?«

Zec e se vergonjóu an moučé e sóu skakoč indavant.

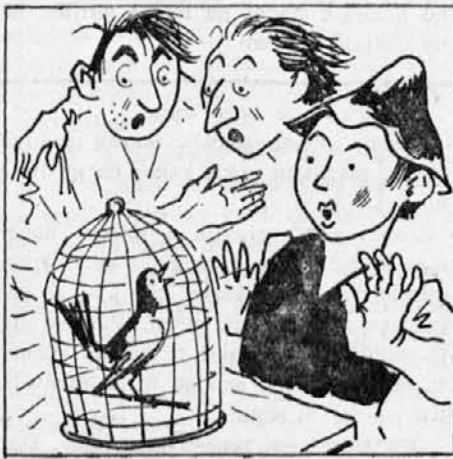
Zlata ptička

SPISAL: O. ŽUPANČIĆ

ILUSTRIRAL: M. MEDVET

Zlato ptičko so ujeli trije fantje mladi. Kdo tmei bo zlato ptičko? Vsi bi ptičko radi.

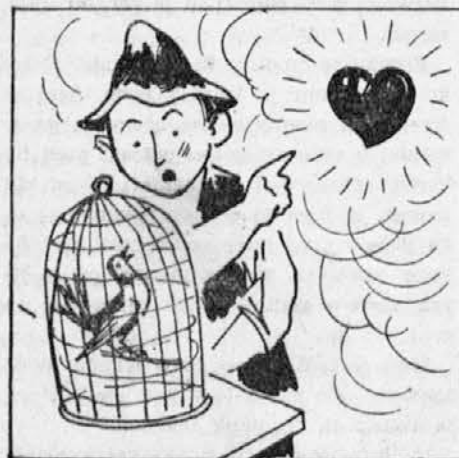
Zlata ptička govorila: »Če me izpustite, prvo željo vam izpolnim vsakemu — želite?«

Prvi fantič je govoril: »Daj mi tako čašo — vedno pijem, ne popijem!« »Želel si, imaš jo!«

Drugi fantič je govoril: »Daj mi tako mošnjo — vedno štejem, ne preštejem!« Uslišala je prošnjo.

Tretji fantič je govoril: »Daj mi srce tako — hudi časi, vedro čelo, jasno uro vsako!«

Kar želeli, so imeli, pa so šli po sveti, vsak po svoje so živeli na tēm božjem sveti.

Prvi fant samo popival, po jarkéh polegaj, drugi fant je kvartopirij, se s sleparji kregaj.

Tretji fant o zori vstajni, hodil je na delo, v mraku je domov se vracaj, pa zapel veselo.

nevidje, ne povje od tega nič Marici an misli ponudit bogatemu gospodu svojo hčer.

Kar pride tisti dan, mačeha spodi Marico zguoda spat u korito. Potlé očisti hišo, parpravi večerjo, lepuo obljebó svojo hčer an jo sturo sedet za mizo, de je majo pletla. Malo potlé pridijo snubci, mačeha jih peje u hišo an jim porečé: »Tle je moja hčerka laštra. A kaj pomaga, u hiši so imjel petelina, ki začne na uso muoč kikirikati: »Ku-ku-ri-ku, ljepa Marica u koritu! Ku-ku-ri-ku, ljepa Marica u koritu.«

Kar snubci čujejo an zastopijo petelinovo kikirikanje, ukazažo mačehi, naj hitro parpeje Marico iz korita. Kar jo vidijo se začudejo kakuo je ljepa an jo pejejo še isti večer za sabo. Marica je bla s svojim možem kontenta an je živjela zlo dougo, mjeseci pa so bli nimar njeni dobri parjateljti.

Kaj je tuo?

Druge obljébe, a je samo goló. Kaj je tuo?

(v'ojl) Bjele kokoške izpod strjehe gledaj, a so nimar mokre. Kaduo so?

(s'rojz) Use polje pojé, pa še nje sito. Kaj je?

(u'ijw) Par enih uratah zalaja, par ta drugih pa okoje (ugrizne). Kaj je?

(p'uska) Kedaj so hruške narbuojsje? (Kada so n ustih)

Odgovorni urednik: Tedoldi Vojmír Založnik: »Matajura d. o. z.« Dovoljenje videmskega sodišča štev. 47 z dnem 26.7.1950 Tiska: Tiskarna L. Lucchesi - Gorica